

## VII. SZOBORÜNNEP

### MAGYAR SZOBRÁSZOK és ÉPÍTÉSZEK – KÖZSZOBROK – ÉPÜLETSZOBRÁSZAT ÜNNEPE

A 22 éves Ybl Egyesület bármely rendezvénye, amely megnyilvánulása a művészetnek, a kultúrának, összművészeti. A művészetek egyes ágai nem elkülönülve, hanem egymást felerősítve kell, hogy hassanak. Ennek szellemében valósultak meg az eddigi Szoborünnep egy hetes rendezvényeink.

(ld. <http://yblegyesulet.hu/programok/szoborunnep/> > évek szerinti menüpontokban > <http://yblegyesulet.hu/programok/szoborunnep/2011-3/>, /2012, /2011, stb...)

Legtöbb esetben nem is lehet külön választani műemlékeinknél sem a két művészeti ág, a két „szakma”, az építészet és a szobrászat értékelését.

A kortárs építészeti alkotásoknál egy-egy épület szinte műtárgyként is értékelhető.

A kortárs szobrok sokszor építményekként hatnak.

A köztéri szobrászat, az épületszobrászat, sokkal inkább közösségi alkotás, mint autonóm egyéni. Csak ritka kivételes esetekben működik egyszerre jó műalkotásként és kedvelt, közösségi, társadalmi funkcióját is betöltő köztéri emlékműként, plasztikaként, stb... Az esetlegesen, nem a „jó műalkotás” kategóriába sorolható művek, lehetnek nagyon is kedvelt, populáris szobrok, vagy háromdimenziós tárgyak, vagy az építészeti fogalom átfedés lehetőségét is nyitva hagyva: műtárgyak.

Többször tapasztalhatjuk, hogy a laikusok azt hiszik, a szobor minden része szobrászművész alkotása. A köztéri szobrok nagy részén nem szerepel sem az alkotója, sem a mű címe, nemhogy a „közreműködő” építész. Ha van szándék, szellemi-anyagi energia új köztéri szoborra, az avatás pár órája után ritkán esik többet szó róla. Nem ismerjük köztéri szobrainkat, ha akár mindennap is elmegyünk mellettük, pláne nem ismerjük azok alkotóit.

A közvélemény a kortárs építészeti alkotásokkal, a kortárs szobrokkal legtöbbször már csak azok elkészülte után találkozik, s akkor fejti ki, különböző hőfokon, ilyen-olyan véleményét. Az emberek többségének fogalma sincs egy-egy alkotási folyamat nehézségeiről, örömeiről, szenvedéseiről, szépségeiről. Pláne nem ismerik a laikus művészetkedvelők az egyes műalkotásokról állásfoglalásukat kialakító ítések művészeti szempontjait.

Ismeretes az iskolai oktatás némi hiányossága, a már kisiskolás korban szükséges vizuális kultúrára való nevelés mennyire nem valósul meg. Megdöbbentő a tanult, felnőtt lakosság szín és formaérzék, arányérzék, a térlátás hiánya, amely hiány a napi életvitelükben is akadályozó tényező.

Sokunkat elszomorít, bánt, bosszant, dühít a rombolás egyik válfaja a „tegezés”, a „graffitizés”. Számtalan épületünket, köztéri szobrunk látványát, esztétikáját teszi tönkre a primitív jelet hagyók hada.

Rendezvényeink figyelemfelkeltés is, tiltakozás is ez ellen a közismert szlogenünkkel: ha megismeri – megszereti, ha megszereti - védi, óvja..., s akkor a graffiti nem rombol, hanem ha művészi, a megfelelő helyére kerül majd.

2011-ben az első rendezvényünket, akkor még a „Magyar Szobrászok, Szobrok, (Épület)Szobrászat Első Ünnepe” névvel, az V. kerületi Erzsébet téren a Danubius kútnál tartottuk.

Ez a helyszín, a Danubius kút, kötődik az Ybl Egyesülethez, az építészethez, hiszen a díszkút terveit Cziegler Gyula pályaművének felhasználásával Ybl Miklós készítette. Kötődik a szobrászathoz, hiszen az egyes szobrokat Fessler

Leó, a Magyarországon letelepedett, osztrák származású szobrász mintázta meg kicsiben, s Brestyánszky Béla faragta ki méretarányosan, míg a díszítőelemeket Marchenke Vilmos alkotta.

Ybl és Izsó vonatkozása az 1882-ben felállított, Reményi Ede hegedűművész kezdeményezte, Izsó Miklós mintája nyomán, Huszár Adolf készítette Petőfi szobor, amelynek talpazatát, s a szobrot körülvevő rácsot Ybl Miklós tervezte.

Az ünnep dátuma, a május 29-e, Izsó Miklós halálának napja. Izsó Miklós mindenki számára szeretett, nem csak megbecsült magyar szobrász volt, s nemcsak egykor, de ma is. Másik szempont - szabadtéri rendezvényként „jó időben”, de nem a nyári szezonban, tehát májusban szerettünk volna ünnepelni, így adódott Izsó Miklóshoz köthető dátum, ezért a meghívókon szereplő szobrának újragondolt megjelenítése.

A köszöntőt *Stróbl Mátás*, Stróbl Alajos unokája mondta, de közreműködő volt – többek között – a sajnos korán eltávozott *Krisztiáni Sándor* szobrászművész, *Baráz Tamás* szobrászművész - Magyar Szobrásztársaság elnöke, *Tóth Antal* művészettörténész, *Balogh Balázs* DLA építész, *Dévényi Tamás* DLA építész és *Török Péter* tájépítész.

2012-ben már nagyon gazdag volt a program, számos helyszínen, különböző rendezvényekről, már több oldalas meghívót is nyomtattunk. A Nyitóprogram a Design Terminál épületében „Kortárs szobrászok – kortárs szobrok” címmel, *Wehner Tibor* megnyitójával. *Baráz Tamás* kurátor a következő szobrászműveik alkotását válogatta be a kiállításra: *Apolka Balás Eszter*, *Baráz Tamás*, *Budahelyi Tibor*, *Csurgai Ferenc*, *Deli Ágnes*, *Farkas Ádám*, *Gaal Endre*, *Gaál Tamás*, *Haraszty István Édeske*, *Kalmár János*, *Lakatos Pál*, *Sándor Mata Attila*, *Márkus Péter*, *NAGÁMI Németh Ágnes*, *Nikmond Beáta*, *Perger László Gyula*, *Péter Ágnes*, *Szabó György*, *Szabó Tamás*, *Szanyi Péter*, *Szilágyi Bernadett*, *Várnagy Ildikó*, *Zsemlye Ildikó*. A Képző és Iparművészeti Szakközépiskola elmúlt 101 évről adott képet *Farkas Ádám* megnyitójával. Önálló kiállításokkal kapcsolódott *Erős Apolka*, *Kalmár János* szobrászművészek. Interaktív vetített képes előadásokat tartott *Schrammel Imre* kerámiaművész, *Sallai Géza* szobrászművész, az MKE tanársegédje, a szobrászati képzésről, *Bakos Ildikó*, *Kovács Gergő*, *Orr Lajos* és *Szász György* szobrászművészek, a Kisképző művésztanárai a köztéri szobrok zsűrizéséről, valamint *Winkler Barnabás* DLA építész néhai *Vigh Tamás* szobrászművészhez fűződő kapcsolatár. Több szoborsétát is szerveztünk a tíz napos rendezvényen.

2013-ban még izgalmasabb lett a programsorozat, már csak hatalmas leporellóra fért csak el a sok program. A szobrászati kiállítás címe *Együtt Kortárs Építészek – Kortárs Szobrászok, in Memoriam Krisztiáni Sándor és Vigh Tamás emlékfallal*, *Szarvas József* színművész, néhai Krisztiáni István jóbarátja nyitotta meg. A Kiállító művészek, párban: *Bálint Imre* DLA építész - *Bojti András* üvegszobrász, *Dévényi Sándor* DLA építész - *Bencsik István* szobrászművész, *Török Péter* tájépítész - *Kő Pál* szobrászművész, *Winkler Barnabás* DLA építész - *Józsa Bálint* szobrászművész és *Mihály Gábor* szobrászművész. Kiemelt esemény volt *Mihály Gábor* szobrászművész és műtermének bemutatása, s az általa vezetett, a *Százados úti Művésztelep* bemutatása. A HEREDITAS Egyesület kiállítása, s az együttes szervezésű „*Kié a pléh Krisztus*” c. konferencia, s közkívánatra a hagyományos szoborséták szerepeltek még az eseménysorozatban.

2014-ben az Ybl Bicentenáriumi évében, a megnyitó a Józsefvárosi Galériában volt *Kő Pál* *Lujos* megnyitójával, a róla készült film levetítése után, kötetlen beszélgetés a szobrászművésszel. A legvártabb, s legnagyobb érdeklődésre számon tartott *Schrammel Imre* kerámiaművész előadása volt a Vigadóban, s saját kiállításának a „tárlatvezetése”. A sok program közül kiemelkedő volt a *Megújult Kossuth tér* bemutatása, azóta minden évben „kötelező” programunk, a hihetetlen érdeklődés miatt. Ugyan úgy az *Epreskerti Séta záróesemény* is.

2015. és 2016. évi programsorozatok szerényebbek voltak az Ybl Egyesület – önhibáján kívüli - helyzete miatt, de igen fontos volt, ha szerényebben is, hogy megrendezzük a Szoborünnepeket, mert ha egy évben kimarad, nehéz újra kezdeni.

A hagyományos programokon kívül sikerült megnyernünk, a közéleti élettől már eléggé visszavonult *Szabó Gábor szobrászművészt*, hogy bemutathassuk művészetét, s őt, mint a telep legrégebbi, ott született lakóját, a Százados úti műteremlakásával együtt.

2017-ben, az idei VII. Szoborünnepen is megvalósítjuk az eddigi sikeres szobor – városséták, a Magyar Képzőművészeti Egyetem hallgatóinak *Diploma kiállítását* az Epreskertben, az Epreskertet bemutató sétával. Mindig igen várt program a találkozás egy szobrászművésszel, idén *Szanyi Péter szobrászművész* és műtermének bemutatása. *Rosch Gábor* építészeti és művészeti író *Hegyvidék szobrai* c., még hivatalosan nem megjelent könyvének bemutatója kapcsán filmvetítéssel ismerteti a XII. kerületi köztéri szobrokat.

A főprogram, az *épületszobrászatról* szóló az *szobrászat egész nap* a FUGA Budapesti Építészeti Központban. Budapestet meghatározó klasszicista, neoreneszánsz, s eklektikus épületek épületszobrászati alkotásai figyelmen kívül esnek, az épületszobrászat mai megnyilvánulásaival, homlokzati képzőművészeti alkotásokkal együtt. Kelecsényi Kristóf művészettörténész vetítettképes előadása a XIX. századi épületszobrászatról, épületszobrokról szól az Ybl Operaháza tárgyalásával.

Az épületszobrászatról szóló kerekasztal beszélgetés meghívottak: *Karmó Zoltán szobrászművész - tanszékvezető* Magyar Képzőművészeti Egyetem Szobrász Tanszék, *Káldi Richard művésztanár* - Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék, *Szász György szobrászművész*, művésztanár szakosztályvezető - Képző és Iparművészeti Szakgimnázium – Szobrász Szak, *Török Péter tájépítész* - Magyar Képzőművészeti Egyetem - Szobor Tanszék.

Az Nemzeti Színház épületszobraival kapcsolatban *Párkányi Raab Péter szobrászművészt* és *Schrammel Imre kerámiaművészt*, a Parlament épületszobraival kapcsolatban *Lukács József főépítészt* és *Módy Péter restaurátort*, a Zeneakadémia épületszobraival kapcsolatban *Csányi Szabolcs restaurátort*, Vigadó épületszobraival kapcsolatban *Ludányi Gábor restaurátort* kértük fel.

A 2018-ra szervezendő VIII. Szoborünnepel kapcsolatban ötletbörzét tartunk, mindenki véleménye fontos > mikor legyen? milyen legyen? milyenek a lehetőségek a szobrászati kiállításokra? milyen programokkal üljön meg a szoborünnep? milyen együttes szervezésekre, milyen teamekre számíthat az ötletadó Ybl Egyesület.

2011-ben, az induláskor úgy gondoltam, pár év múlva, ugyanúgy szeretetté és komoly érdeklődésre számot tartható országos rendezvénné válik, ahogy Bráda Tibor festőművész 2002.évi zseniális kezdeményezéséből, a ma már fesztivállá terebélyesedett, „Festészet Napja” országos rendezvénysorozat.

Nem így történt.

Az Ybl Egyesület ismert helyzete miatt, „one man show”-ként, lakásból, szabadidőben szervezve, munkatársi hálózat, mindenféle infrastruktúra, marketing, PR háttér nélkül nem történhetett meg az áttörés.

Budapest, 2017. május

Szmodits Julia  
elnök

Ybl Egyesület